

Muligheden for at tilbyde elever i 8.-10. klasse særligt tilrettelagte undervisningsforløb på og uden for skolen er en nyskabelse i folkeskoleloven.

Temahæftet giver nogle bud på implementeringen af paragraf 9. stk. 5, og henvender sig til lærere, skoleledere og skolebestyrelser.

Undervisningsministeriet

Særligt tilrettelagte undervisningsforløb for 8.-10. klasse

Temahæfte nr. 13

Folkeskoleafdelingen 1995

**Særligt tilrettelagte
undervisningsforløb for
8.-10. klasse**

Særligt tilrettelagte undervisningsforløb for 8.-10. klasse

Temahæfte nr. 13

Folkeskolens § 9, stk. 5 lyder:

"Skolen kan desuden tilbyde elever i 8.-10. klasse undervisningsforløb, hvor praktisk og teoretisk indhold kombineres i en undervisning, der kan finde sted på og uden for skolen, jf. § 33."

Redigeret af

Søren Grøn Person og Inge Mogensen

Forfattere

Niels Chr. Andersen

Peter Gulstad

Marianne Kjær

Søren Grøn Person

Egil Aagaard

Folkeskoleafdelingen 1995

**Særligt tilrettelagte
undervisningsforløb
for 8.-10. klasse**

Temahæfte nr. 13

© Undervisningsministeriet
Folkeskoleafdelingen

1. oplag

ISBN: 87-603-0598-3

ISSN: 0906-5768

Grafisk tilrettelægning: Schwander & Co

Tegninger: Ole Schwander

Tryk: Sangills Bogtryk & Offset

Printed in Denmark 1995

Pris: 50,- kr. inkl. moms

Bestilles (UVM 5-179) hos
Undervisningsministeriets forlag,
Frederiksholms Kanal 25 F, 1220 København K.
Tlf.: 3392 5220 - fax: 3392 5567
eller hos en boghandler.

Indhold

- 6* Forord
- 8* Indledning
- 9* 9.5 er for alle elever
- 12* Før man går i gang med et 9.5-forløb
- 14* Den lokalt forankrede undervisning
- 15* Undervisningsforløb
- 21* Efterbearbejdning
- 22* Samarbejdspartnere
- 23* Råd og vink - bilagsmateriale

Forord

I folkeskolelovens paragraf 9, stk. 5, gives der mulighed for at tilrettelægge fleksible undervisningsforløb, hvor praktisk og teoretisk indhold kombineres.

Sådanne undervisningsforløb kan være afgørende for mange elevers udbytte af undervisningen og deres fortsatte udvikling.

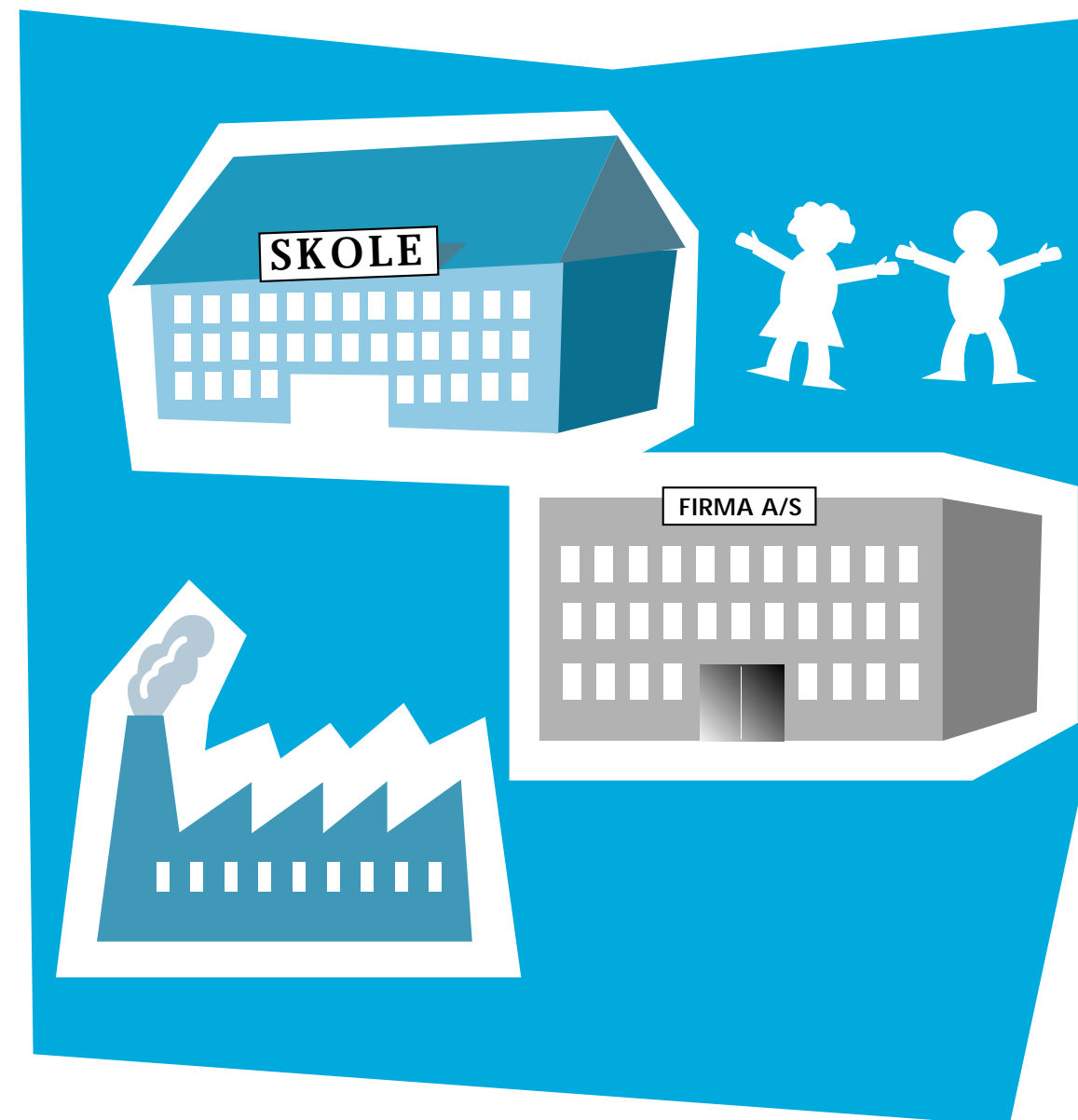
Med denne paragraf får skolen yderligere muligheder for at udvikle og skabe nye uddannelsesveje for den enkelte elev, samt imødekomme mange forskellige elevers ønsker om en afvekslende, spændende og fagligt krævende skolegang.

Disse nye muligheder har rod i lokale erfaringer, som tydeligt viser, at bygges skolegangen op på en anden måde, kan eksempelvis skoletræthed vendes til skoleinteresse.

Dette temahæfte vil forhåbentlig give inspiration til skolerne i deres fortsatte arbejde med at udvikle nye undervisningsforløb.

IVAN SØRENSEN

Direktør for Folkeskoleafdelingen

Indledning

Folkeskoleloven har en række nye bestemmelser, der kan medvirke til en fortsat udvikling af folkeskolen.

En af disse findes som stk. 5 i lovens paragraf 9 og åbner mulighed for at tilrettelægge utraditionelle undervisningsforløb på 8.-10. klassetrin.

Denne nye mulighed er et væsentligt supplement til bestemmelsen i § 33, stk. 3, efter hvilken undervisningspligten efter 7. klassetrin kan opfyldes ved deltagelse i ungdomsskolens heltidsundervisning.

9.5 forløb er en integreret del af elevens opfyldelse af undervisningspligten. Forløbet er som sådan derfor underlagt de samme vilkår som anden undervisning, der skal stå mål med folkeskolens undervisning.

9.5 er tænkt som en smidig "kan"-bestemmelse, som skolen kan anvende til at give alle elever et optimalt undervisningstilbud. Desuden kan den være med til at understøtte de mange initiativer i samvirket med det omgivende samfund.

Undervisningsministeren har med redegørelsen UDDANNELSE TIL ALLE peget på, at de unge i langt større udstrækning end tidligere skal have mulig-

hed for at sammensætte deres eget uddannelsesforløb.

Redegørelsen peger på, at alle uddannelsesformer bøjer sig mod hinanden og til elevernes behov og muligheder. Der bør tænkes i udvikling af individualiserede løsninger frem for pakkeløsninger, og til samarbejde på tværs af skoleformer. Der sættes på at øge skoleinteressen og dermed forebygge frafald.

Undervisningsministeren peger konkret på fornyelser inden for ungdomsuddannelsesområdet og har taget initiativ til nye ungdomsuddannelser, som Folketinget har vedtaget.

Folkeskolen er naturligvis medtænkt i hele dette uddannelsesmønster.

9.5 er for alle elever

9.5 er et tilbud om særligt tilrettelagte undervisningsforløb for alle elever på 8.-10. klassetrin. Undervisningen bygger på vekselvirkningen mellem teoretisk og praktisk indhold og kan finde sted både på og uden for skolen.

I bemærkningerne til § 9, stk. 5, står:

Stk. 5 har til formål at give kommuner og skoler en øget frihed til at sammensætte et fleksibelt undervisningstilbud. Erfaringerne fra anderledes organiserede 10. klasseforløb og erhvervsklasser kan her sammen med specielt tilpassede uddannelsesforløb i erhvervsskoler, produktionskoler og andre skoleformer anvendes ved tilrettelæggelsen af en undervisning for ENKELTELEVER eller GRUPPER AF ELEVER i 8.-10. klasse, der bygger på en udnyttelse af sammenhængen mellem det praktiske og det teoretiske ud møntet i kortere eller længere forløb. Der lægges med bestemmelsen samtidig op til, at det lokale samfund, herunder erhvervs livet, inddrages og deltager i udformningen af sådanne undervisningsforløb.

Det kan på forhånd være vanskeligt at sige, hvor den enkelte skole finder balancen i disse nye udfordringer. Det afgøres bl.a. af de lokale muligheder, hver enkelt elev, lærer, lærerteam, skoleleder og skolebestyrelse råder over. Udfordringerne knytter sig til nøgleord som f.eks.: ud-

vikling, fleksibilitet, individualitet, kvalitet, differentiering...

9.5 er et tilbud - en ny mulighed, men også en ny udfordring.

9.5-forløb kan indeholde elementer fra den traditionelle erhvervspraktik, men adskiller sig alligevel på væsentlige punkter:

Et 9.5-forløb er ikke "pusterumspraktik", men et pædagogisk tilrettelagt undervisningsforløb, der er gavnligt først og fremmest for den enkelte elev, men også

for fællesskabet i en klasse eller for hele skolen.

I 9.5 kan eleverne enkeltvis eller i mindre grupper, der både kan være sammensat fra egen klasse eller fra skolens øvrige 8.-10. klasser, indgå i enhver form for 9.5-forløb for en kortere eller længere tid.

Eleven opnår derved at blive bragt videre i sin egen udvikling og tilegner sig både viden og kompetence på forskellig måde og er således med til at styrke helheden og den enkelte klasses fællesskab.

Elever er forskellige og skal behandles forskelligt

Med 9.5-undervisningen får skolen nogle yderligere muligheder for at forebygge skoletræthed og i stedet udbygge skoleinteressen ved at give alle elever individuelle udviklingsbetingelser.

9.5 sætter med andre ord eleven i centrum. Den enkelte elevs forudsætninger og aktuelle udviklingstrin bliver udgangspunkt for, hvordan undervisningen tilrettelægges. Dette ligger på linie med lovens generelle krav.

I den forbindelse er der sat fokus på 4 dimensioner:

- den praktiske
- den musiske
- den kreative og
- den faglige/teoretiske

Alle elever har specielle interesser og viser forskellige grader af initiativ og lyst til at fordybe sig i nogle områder.

Følgende eksempler kan give et indtryk af, hvilke baggrunde og ønsker, der kan være for at iværksætte et 9.5-forløb:

- En elev ønsker at fordybe sig i et specifikt område, f.eks. inden for fagområderne fysik/kemi, musik, billedkunst eller idræt, som der ikke er mulighed for inden for skolens rammer.
- En elev er meget usikker på sin fremtidige uddannelse og ønsker at afprøve nogle muligheder i uddannelsessystemet. Det kunne være på en teknisk skole eller på en produktionsskole.
- En elev har behov for at udvikle sig personligt i en mere udadrettet og selvstændig retning og har brug for sammen med få voksne at udvikle nogle styrkesider.
- En elev er skoletræt og ønsker et forløb, som veksler mellem supplerende undervisning og erhvervsafprøvning på et mindre hold.
- En elev overvejer et efterskoleophold og ønsker at få afklaret, om det er det rigtige valg.

I et 9.5-forløb kan eleven med andre ord tage selvvalgte udfordringer op. Også i forløb, der ikke svarer til forventningerne eller giver det ønskede udbytte, er kimen gemt til yderligere vækst. Læreren opgave er at bearbejde erfaringerne

sammen med eleven og give eleven mod på nye udfordringer. Et 9.5-forløb sigter netop mod anderledes udfordringer, således at eleven får relevante muligheder for at tage ansvar for sin egen udvikling og forberede sig til sin kommende voksentilværelse.

Før man går i gang med et 9.5-forløb

Som en integreret del af undervisningen på alle klassetrin skal der løbende foretages en evaluering af elevens udbytte af undervisningen. (§ 13, stk. 2.)

Den løbende evaluering kan afdække og pege på de områder, hvor det ville være hensigtsmæssigt med et 9.5-forløb. Derefter er det videre arbejde at få skabt kontakter og lavet aftaler samt i fællesskab at planlægge forløbet.

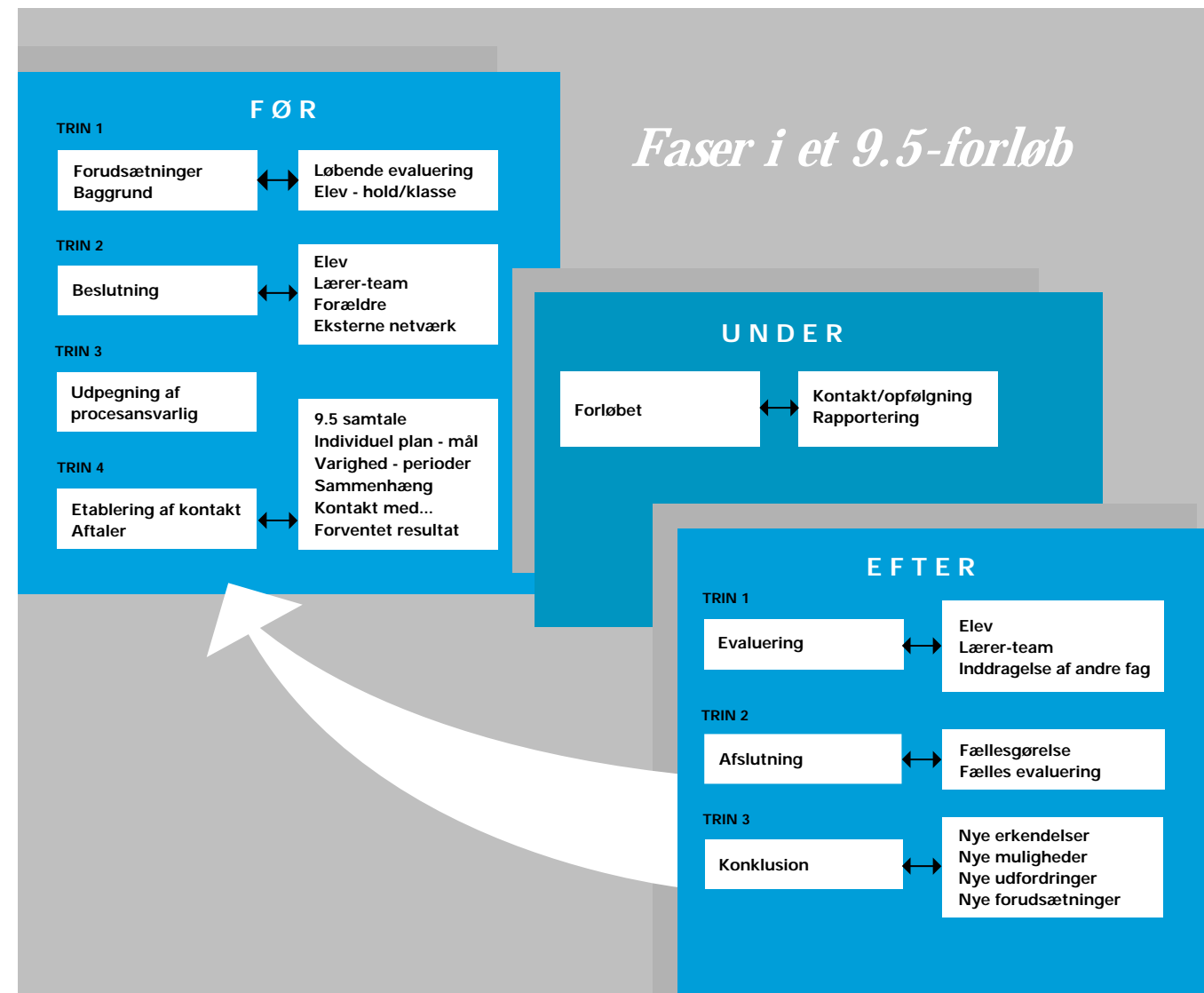
På baggrund af en samtale mellem lærer og elev fastlægges hensigten med forløbet.

Undervisningsforløb, hvor teori og praksis kombineres på og uden for skolen, stiller krav om:

- at elev og forældre medinddrages under hele forløbet,
- at der er en tæt sammenhæng med skolens øvrige undervisning,
- at eleven bevarer retten og muligheden for at indstille sig til afgangsprøve,
- at undervisningsforløbet støtter den enkelte elev i at arbejde målrettet med det eller de områder, som en løbende evaluering peger på,

- at der udpeges en procesansvarlig/koordinator på skolen,
- at undervisningsforløbet bygger på principperne om undervisningsdifferentiering,
- at undervisningsforløbet kan proces- og målevalueres,
- at de involverede samarbejdspartnere informeres grundigt om hensigten med forløbet,
- at der efter aftale holdes kontakt med relevante samarbejdspartnere, herunder hjemmet,
- at elevens faglige såvel som personlige udbytte af 9.5-forløbet beskrives og forelægges skolen bl.a. med henblik på tilrettelæggelsen af den pågældende elevs videre undervisning.

Et 9.5-forløb indeholder en række faser. Af skemaet fremgår det, hvilke faser der er tale om.

Den lokalt forankrede undervisning

Et 9.5-undervisningsforløb indebærer, at hele det samfund, som omgiver skolen, bliver elevens "skolestue".

Der gives mange nye muligheder for at imødekomme den enkelte elevs interesser og behov, og derved undgå at han eller hun bliver hængende i en utilfredsstillende situation.

I nogen tilfælde kan det være pædagogisk velbegrunderet at lade en elev koncentrere sig om sine svage sider.

Det vil dog langt oftere være mere relevant at give en elev mulighed for at udvikle sig via sine stærkere sider.

For nogle elever vil denne styrke være knyttet til praktiske færdigheder og konkrete arbejdsopgaver.

Det er værd at understrege, at praktiske undervisningsstrategier ikke er et alternativ til skolens fag eller et nyt fag, men en metodisk variant, som repræsenterer en anden indfaldsvinkel til fagene.

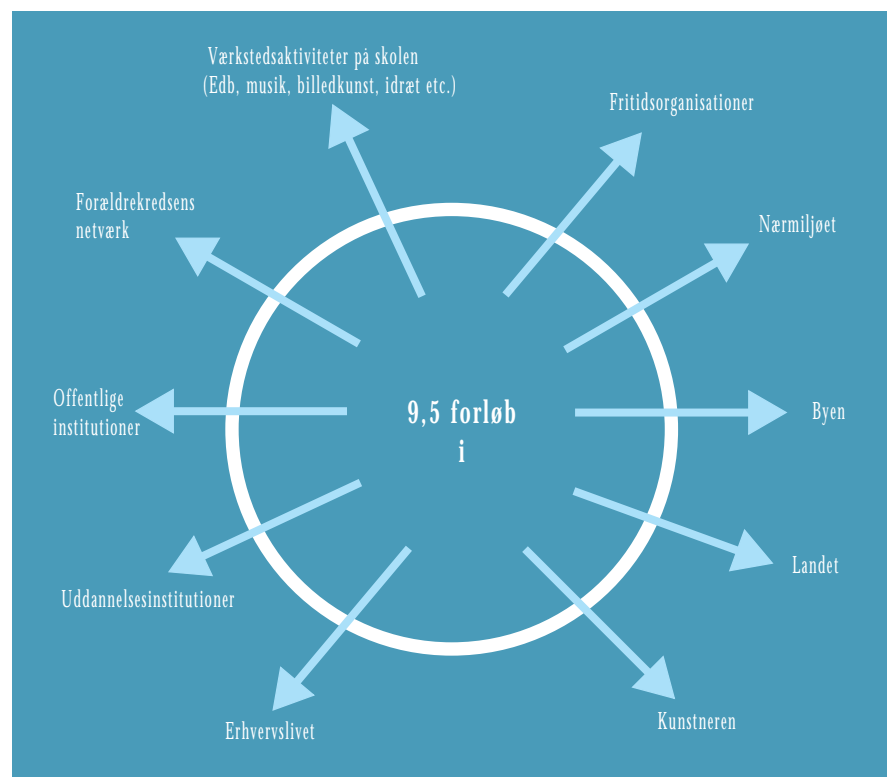
Men samtidig indebærer denne udvidelse af skolens fysiske rammer også, at eleven møder en række nye personer. Det giver muligheder for nye erfaringer og et større og mere varieret udbud af "sparringspartnere".

Eleven konfronteres med andre arbejdsnormer, andre sprog og andre miljøer og vil ofte opleve situationer, hvor personligt ansvar og engagement er naturligt knyttet til en overskuelig og indlysende praktisk virkelighed.

Ved at benytte lokalmiljøet i det pædagogiske arbejde får eleven således nye

indlæringsmuligheder, som skolen kan have svært ved at tilbyde inden for egne fysiske rammer.

Gennem 9.5-undervisning åbnes mange muligheder, som vil gøre skolen rummeligere.

Undervisningsforløb

Nedenstående eksempler er ikke udtryk for en fuldstændig liste over 9.5-forløb, men kan kombineres på utallige måder.

9.5 kendetegnes ved, at undervisningen skal ses i sammenhæng med:

- undervisningsdifferentiering (§ 18)
- undervisningens tilrettelæggelse i forhold til de enkelte fags prøvekrav (§ 18, stk. 3)
- intern evaluering (§ 13, stk. 2)
- obligatoriske fag (§ 5, stk. 2)
- holddannelse (§ 25, stk. 4)
- fri selvvalgt opgave (§ 13, stk. 6)
- projektopgaven (§ 13, stk. 5)
- praktik (§ 9, stk. 4)
- undervisningspligt (§ 33, stk. 3)

Eksempler på 9.5 - forløb:

In the Air.....

En dreng er meget optaget af sin hobby. Han er radioamatør og har selv bygget sit anlæg, lært sig teknisk engelsk og tysk osv. Faktisk er han i kontakt med hele verden og er blevet meget berørt af det, han hører i æteren om folk i nød. Han ønsker nu at undersøge, hvorledes hjælpetjenester arbejder i Danmark. Klasselæreren har en ven i Folkekirkens Nødhjælp, som er behjælpelig med at sikre kost og logi i København, og der sikres et 2 ugers undervisningsforløb.

Det er svært at spå - især om fremtiden

En elev i 9. klasse ønsker at blive sygeplejerske men er imidlertid i tvivl, om hun skal via indgangsåret eller den direkte vej på sygeplejeskolen. Hun er bl.a. usikker på, om hun kan klare matematikken på gymnasiet, så derfor ønsker hun at undersøge niveauet i matematik og fysik samt hvor mange større opgaver, der skal afleveres i løbet af 1.g. Hun kan desuden tilmelde sig 3 dages studiebesøg på det lokale sygehus, som tilrettelægger et program for de af folkeskolens elever, der ønsker en uddannelse inden for sundhedssektoren.

Prøver, pjæk og praktik

Af forskellige årsager er en elev i begyndelsen af 9. klasse blevet så skoletræt, at han er begyndt at pjække. Han vil gerne have en tømreruddannelse. Efter en samtale med eleven og hans forældre enes man om at koncentrere sig om fagene: Matematik, dansk, engelsk. Disse fag skal eleven følge efter det ordinære skema, og fra skoletids ophør skal han indtil fyraften i 9.5-forløb hos en tømrermester, således at eleven kan afslutte matematik, dansk og engelsk med folkeskolens afgangsprøve. Tømrermesteren informeres om problematikken og er interesseret i at være med til at hjælpe eleven igennem til folkeskolens afgangsprøver.

Må jeg godt arbejde alene med....?

En elev i 9. klasse har fattet interesse for oldtiden på grund af en større stensamling, som familien har samlet. Eleven ønsker at vide mere om dateringsmetoder, kategoriseringer m.v. Emnet er så specielt og hans viden så stor, at ingen af klassens lærere kan hjælpe ham.

Derfor aftales et 14-dages 9.5-forløb på museet, hvor han kan få afklaring på en lang række forberedte og konkrete spørgs-

mål. Klassens lærere aftaler med eleven, at produktet - en fri selvstændig opgave - skal indeholde en beskrivelse af familiens stensamling samt et klassebesøg, hvor eleven viser sin klasse rundt og fortæller om sine oplevelser.

Det er ikke så svært at vælge

En dreng går i 9. klasse og er lidt i tvivl, om at han skal vælge sproglig eller matematisk linie på gymnasiet. Det aftales med nabogymnasiet, at han kan følge nogle 1.g'ere i en uge. Programmet tilrettelægges, så han oplever forskellen mellem kravene i sprogundervisningen i folkeskolen og gymnasiet. Han deltager desuden i fysik-/kemitimerne for at få et indtryk af, hvor omfattende fysik/kemirapporterne er. Tilbage i klassen indgår hans nye viden som et løft i den daglige undervisning og skaber klarhed om de krav og forventninger, man skal leve op til i en fortsat uddannelse.

De sidder stille, med det de ved

I en 8. klasse sidder to stille piger, som på det skolemæssige område fungerer godt. De ved meget, men de viser det ikke. De mangler selvtillid. Lærerne har talt med eleverne og deres forældre om, hvordan et 9.5-forløb kunne løse lidt op på deres generthed og give dem lidt selvtillid.

Deres store interesse er bøger. Skolen etablerer et 9.5-forløb på biblioteket efter skoletid i foreløbig 3 uger med mulighed for forlængelse. På biblioteket får de en del skrankeopgaver, og i øvrigt vil biblioteket bestræbe sig på, at pigerne får kundekontakt i mange forskellige situationer.

Svendeproven

Klassen ønsker at fordybe sig i nogle praktisk-musiske fagområder. Elever og lærere er enige om, at denne undervisning bør ske i nogle mere realistiske ram-

mer. Lærerteamet beslutter at etablere 9.5-forløb og inddrage skolevejledningen i planlægningen. I samarbejde med lokale virksomheder og institutioner tilrettelægges der et 3-ugers undervisningsforløb. Elevgruppen opdeles efter ønsker og interesser i følgende hold:

Tekstil:

Fremstilling af klassetrøjer med logo.

Jern/metal:

Fremstilling af cykelpumper og lysestager.

Medier:

Fremstilling af avis og video.

Drama/dans:

Musical.

Musik:

Musical.

Kantinen:

Fremstilling af sund og billig mad.

9.5-forløbet evalueres ved et efterfølgende forældremøde. Mødet tilrettelægges, så eleverne får en fornemmelse af at være med til en slags svendeprove, hvor 9.5-værterne også er inviterede til i samarbejde med forældrene at virke som "skuemestre".

Svendeproven består i, at eleven instruerer de inviterede i fremstillingen af produktet, svarer på spørgsmål og fremviser egne produkter. Elever, forældre og lærere kan efterfølgende bruge de indhøstede erfaringer i tilrettelægningen af fremtidige undervisningsforløb.

Når bare jeg kan se det for mig

Nogle elever har store problemer i matematik med forståelsen af "enheder" (meter, kilogram og liter mv.).

I samarbejde med skolevejledningen besluttet det at etablere et 9.5 - forløb.

En af byens møbelfabrikker stiller sig til disposition for etablering af et praktisk relateret undervisningsforløb. Undervisningen tilrettelægges sådan, at eleverne aktivt deltager i produktionen i de forskellige afdelinger med forskellige måleopgaver: træ, maling, stof, skruer mm. Forløbet tilrettelægges med 5 timer hver anden dag i en 4 ugers periode.

Hensigten med forløbet er:

- at eleverne ved konkret arbejde udvikler færdigheder og opnår arbejds-erfaringer og viden om de teorier, der tidligere er blevet gennemgået på klassen, men ikke blev forstået,
- at eleverne oplever nogle voksne, som de kan identificere sig med i de arbejdsprocesser, de udfører,
- at eleverne får lært nogle positive arbejdsmetoder.

Reklame og marketing

I forbindelse med planlægningen af et tværfagligt emneforløb for 8.-10. klasse viser det sig, at der er en gruppe elever fra flere klassetrin, der ønsker at få et undervisningstilbud i "REKLAME & MARKETING".

For at tilgodese disse elevers ønske, og dermed fremme deres motivation og engagement i undervisningsprocessen, tilrettelægges der et forløb, hvor det er lærere fra handelsskolen, der er undervisere. Planlægningen foregår i et tæt samarbejde mellem lærerne fra folkeskolen

og handelsskolen, hvor handelsskolens lærere bliver gjort bekendte med eleverne, målet med undervisningen og skolens fysiske rammer.

Formålet med undervisningen er, at eleverne får et godt indblik i, hvordan reklame og markedsføring bruges og tilrettelægges. Det er ligeledes målet, at de når

et niveau, så de kan bistå de andre hold med at lave reklame og markedsføring for de produkter, de fremstiller i løbet af emnearbejdet. Undervisningen foregår i folkeskolens edb-lokale, da hovedparten af undervisningen foregår med pc-eren, som det vigtigste hjælpemiddel.

Tidsplanen er 10 timer ugentligt fordelt

på tre dage, og varigheden er 4 uger.

Hvad hånden former, er åndens spor.... *1. forslag:*

Der oprettes en værkstedsgruppe, et team på 2-3 lærere på skolen. På værkstederne arbejder eleverne med praktiske opgaver, som kommer skolen til gode. Værkstedsgruppen kan arbejde med reparation eller fremstilling af ting til skolescenen, f.eks. garderobeskabe, lydtrum m.v. Det kunne også være legeredskaber til skolefritidsordningen.

Værkstederne er f.eks. åbne mandag kl. 10.00-13.00, onsdag kl. 12.00-14.30 og torsdag kl. 11.00-14.00. De lærere, der er knyttet til værkstederne, skal bestræbe sig på, at eleven i den praktiske undervisningssituation lærer teoretiske grundbegreber.

Ud over de små succeser på skolen er det hensigten at finde et arbejde i en virksomhed eller institution, når eleven har mod på det.

2. forslag:

Da alle skoler fra tid til anden har elever, som har problemer med et ordinært skoleforløb, kan det være fordelagtigt, at man på kommunalt plan arrangerer hold for disse elever. Her skal beskrives to muligheder.

A.
Eleverne undervises i dansk - matematik - engelsk fra kl. 8.00-11.00. Derefter i 9.5-forløb resten af dagen.

B.
Eleven går i skole den ene uge og er i 9.5-forløb i den anden uge. Dette giver sammenhæng i undervisningen og hele arbejdsdage i virksomheden eller på institutionen. Eleven skal undervises i dansk - matematik - engelsk - samfundsfag. Man kan tilmeldes to gange om året: februar og august.

For begge former gælder det, at de lærere, der underviser, også skal oprette, følge og bearbejde det praktiske 9.5-forløb.

Der er mange "forældrepligter" knyttet til arbejdet med disse elever: mødetid, madpakke, påklædning, sprog, normer m.v. I denne model er der mulighed for udkolingsforløb på teknisk skole, handelsskole, efterskole, AMU-center m.v.

The show must go on

I enhver klasse varierer elevernes muligheder og behov, hvad angår teoretiske og boglige udfordringer. Nogle elever vil måske derfor være mindre interesserede i at indstille sig til de afsluttende prøver, hvor netop disse færdigheder traditionelt spiller en temmelig stor rolle.

I skolens 9. klasser er der 6 elever, der har vurderet, at deres boglige vanskeligheder er så store, at de har valgt ikke at gå til nogen af afgangsprøverne. I stedet aftales det, at skolen etablerer et 9.5-forløb for dem i prøveperioden.

I lærerteamet er der specielt en af lærerne, der har et godt kendskab til denne elevgruppe fra tidligere undervisning, herunder specialundervisning.

Det besluttet, at den procesansvarlige for koordinering og opfølgning af 9.5-forløbet er denne lærer.

Elevernes forudsætninger er ret forskellige, og deres interesser og styrkesider varierer ligeledes en hel del. Der er f.eks. i gruppen en meget kreativ og musisk elev, der har lært sig at spille guitar, og som i fritiden er aktiv i en lokal musikgruppe.

Efter samråd med eleverne besluttet det, at formålet med 9.5-forløbet skal være, at lave et show til skolens dimissionsfest. Undervisningen etableres i et tæt samarbejde med musikskolen og et kommunalt beskæftigelsesprojekt, der bl.a. arbejder med "musik og gøgl".

Indholdet i undervisningen:

- at lave tekster til sange, vittigheder, indslag,
- at lave melodier til sange,
- at sammenkæde tekster, og musik med dramatik til et "sceneshow".

Hovedparten af undervisningen foregår i beskæftigelsesprojektets lokaler, men også skolens edb-lokale og musiklokale bliver inddraget.

Den koordinerende lærer har følgende opgaver:

- at sørge for, at der udveksles informationer mellem elever, lærer og hjemskolen,
- at bistå med nødvendige informationer ved tilrettelæggelse og gennemførelse af 9.5-forløbet,
- at opsummere viden om elevernes udvikling til brug i lærerteamets fremtidige undervisningsplanlægning,
- at foretage evaluering af forløbet for forældre og elever med deltagelse af lærerteamet og eksterne undervisere.

Plan for Reklame & Marketing

Hold bestående af: 2 elever fra 8. klasse, 4 elever fra 9. klasse og 3 elever fra 10. klasse.
Tid: Fra uge 02 til uge 06 - mandage og fredage kl. 8.00-12.00, onsdage kl. 13.00-15.00.
Sted: X-købing skole.
Undervisere: 2 lærere Z og Y fra Handelsskolen.
Kontaktperson: Lærer BB, X-købing skole.

Uge	Dage	Tid	Sted	Lærer	Undervisningsemne
01	mandag	08-12	X-købing skole	BB	Oplæg til R.&M.-forløb.
01	fredag	10-12	X-købing skole	BB+Z+Y	Praktiske spørgsmål om R.&M.+præcisering af undervisningens formål og evaluering.
02	mandag	08-12	X-købing skole	Z+Y	Intro-forløb.
02	onsdag	13-15	X-købing skole	Z+Y	Intro-forløb.
02	fredag	08-12	B&R-Marketing	Z+Y+BB	Besøg på reklamevirksomhed.
03	mandag	08-12	B&R-Marketing	Z+Y	Markedsføringsprincipper i alm. forstand.
03	onsdag	13-15	B&R-Marketing	Z+Y	Markedsføringsprincipper + opgaver.
03	fredag	08-12	B&R-Marketing	Z+Y	Markedsføringsprincipper og brugen af PC'er.
04	mandag	08-12	B&R-Marketing	Z+Y	Hvordan opbygges en reklame med opgaver på PC.
04	onsdag	13-15	B&R-Marketing	Z+Y	Design og reklame med opgaver på PC.
04	fredag	08-12	B&R-Marketing	Z+Y	Design og reklame med opgaver på PC.
05	mandag	08-12	B&R-Marketing	Z+Y	Design egne reklamer.
05	onsdag	13-15	B&R-Marketing	Z+Y+BB	Prøv at markedsføre et givet produkt.
05	fredag	08-12	B&R-Marketing	Z+Y+BB	Hvordan kan andre lære at bruge principperne for reklame og markedsføring.

Teknik - en projektopgave

En 9.-klasse viser stor interesse for de "tekniske fagområder", og ønsker derfor at vide mere om teknisk skoles uddannelses tilbud. Desuden har klassen bestemt, at overskriften for deres projektopgave, skal være "TEKNIK"!

I samråd med eleverne og skolevejledningen beslutter lærerteamet at etablere et 9.5-forløb med teknisk skole som entreprenør.

Formålet med 9.5-forløbet er, at eleverne får større indsigt i de tekniske ungdomsuddannelser, således at de får større mulighed for at foretage et kvalificeret valg, og at de får indsamlet relevante materialer til udarbejdelse af projektopgaven.

9.5-forløbet er ikke at sammenligne med de såkaldte TEK-10 forløb. Disse forløb er en kombination af en 10. klasse i folkeskolen og en 1. skoleperiode på en teknisk skole.

TEK-10 planlægges for et helt skoleår, mens 9.5-forløb skal respektere reglerne for holddannelse.

Erfaringerne fra forløbet tænkes dog inddraget i TEK-10 til næste skoleår. Planlægningen af 9.5-forløbet foretages i samarbejde med lærere fra teknisk skole. Forløbet etableres for en varighed på 3 uger med en daglig undervisningstid fra kl. 8.00 til kl. 14.30. Teknisk skole tilbyder introduktionsforløb inden for seks forskellige områder, repræsenterende

grunduddannelserne, de videregående uddannelser samt HTX. Eleverne vælger på forhånd 3 områder, som de på skift deltager i - én uge ad gangen. Introduktionen foregår dels som en kort teoretisk gennemgang og dels som praktisk arbejde.

Et af lærerteamets medlemmer koordinerer 9.5-forløbet. Det forudsætter en god kontakt til eleverne og teknisk skole for at kunne følge udviklingen og tage sig af opståede problemer.

Når eleverne er vendt tilbage, evalueres hver enkelt elevs udbytte i forhold til projektopgaven og elevens fremtidige uddannelsesønsker.

Ved evalueringen deltager eleven, forældre, skolevejledningen og repræsentanter for teknisk skole.

Efterbearbejdning

For alle 9.5-forløb bør der være en koordinator, som sikrer, at kontakten mellem klassen og den enkelte elev i 9.5-forløb opretholdes.

Når 9.5-forløbet er forbi, modtager eleven igen sin undervisning i klassen. Eleven kommer i fokus og får mulighed for at redegøre for sin nye viden: Hvad var svært, sært, rart, sjovt, udfordrende, uretfærdigt m.v. Eleven skal også have kommentarer i form af spørgsmål, ros og gode råd.

Det er en væsentlig pointe, at klassen og skolen får del i den nye viden, eleven har fået under 9.5-forløbet. Eleven beretter om oplevelser, begivenheder og synspunkter - altsammen noget, der kan indgå i erkendelsesarbejdet.

Det kunne være en ide at begynde denne evaluering med, at den koordinerende lærer og eleven - på den ene side gennemdrøfter i hvilken grad forløbet har levet op til aftaler og forestillinger - og på den anden side hjælper eleven med at få tydeliggjort erfaringer og indtryk, således at de kan formidles videre til klassen, forældre m.fl.

De fleste elever behersker efterhånden flere medier, således at en fremlæggelse kan fremstå som et gennemarbejdet og kvalitetsbetonet produkt.

Gennem samtalen kan den koordinerende lærer ligeledes sikre sig nyttig viden om potentielle samarbejdspartnere, projektideer etc., som med fordel kan indgå i skolens samlede "9.5-BANK".

For den enkelte elev er det vigtigt, at erfaringerne videregives og evalueres. Det at skulle fremstille et produkt og formidle oplevelser og viden for andre er udviklende og øger erkendelsen af egne muligheder. Produktet kan være af meget håndgribelig art og være et direkte resultat af forløbet. Udtryksformerne kan være mangeartede, f.eks. collage, diasserie, digt, hørespil, udstilling og videooptagelse, når forløbet skal efterarbejdes og videregives. De involverede samarbejdspartnere på skolen og uden for skolen kan også have stor interesse i at se resultater og få en tilbagemeldning om udbyttet. De kan optræde som gæstelærere eller konsulenter i klassen, og de kan evt. supplere med yderligere informationer.

9.5-forløbet afrundes med, at man i fællesskab gør status og dermed får afdækket de nye forudsætninger for en fortsat udvikling.

Elevens deltagelse og udbytte af et 9.5-forløb kan indgå i den udtalelse, som eleven kan få ved skolegangens ophør.

Samarbejdspartnere

Et 9.5-forløb kræver samarbejde både udadtil og indadtil i skolen.

Udadtil kan peges på arbejdsmarkedet, institutioner, ungdomsuddannelser, foreninger m.fl.

Indadtil sikres at lærerteamet aftaler, hvem der er procesansvarlig for elevens 9.5-forløb, og hvem der har kontakt til elevens øvrige lærere. Det kan f.eks. være klasselærer, faglærer, skolevejleder, kurator ...

Skolen fører tilsyn med elever, der deltager i et 9.5-forløb. Se endvidere bekendtgørelse om tilsyn med eleverne i skoletiden.

Folkeskoleloven indeholder en række intentioner, som kalder på et konstruktivt samarbejde med det omgivende samfund. Skal disse ønsker realiseres, er det af stor betydning, at skolens samarbejdspartnere er velinformeret om de politiske idealer, loven hviler på, og om de rammer inden for hvilken udmøntningen af lovens målsætninger kan finde sted.

Hvis ikke der i forvejen findes et skolekontaktudvalg i kommunen, er folkeskoleloven en god anledning til at tage initiativ til at få oprettet et sådant. Skolekontaktudvalget består af repræsentanter

fra den kommunale folkeskole, arbejdsmarkedets organisationer og de lokale uddannelsesinstitutioner. Skolekontaktudvalget er forum for gensidig orientering om forhold inden for skole, erhverv og uddannelse. Udvalget beskæftiger sig bl.a. med koordinering og erfaringsudveksling vedrørende uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering, praktik, studiebesøg, gæsteundervisning osv.

Det er vigtigt, at man på skolen både blandt lærerne og i skolebestyrelsen diskuterer anvendelsen af 9.5 og inddrager den i skolens samlede overvejelser om folkeskolelovens intentioner.

Kommunalbestyrelsen fastsætter mål og rammer for skolernes virksomhed og kan derfor fastsætte rammer for 9.5-forløb.

Skolebestyrelsen fastsætter principper for brugen af 9.5, og det er skolelederen, der sørger for, at principperne udmøntes konkret i skolens daglige praksis.

De principper, skolebestyrelsen fastsætter, får mærkbar virkning. Derfor har det stor betydning for den enkelte elev, om der er forståelse og opbakning for etableringen af anderledes tilrettelagte forløb på og uden for skolen.

Råd og vink

De efterfølgende skemaer mv. er eksempler, der kan bearbejdes og udformes ud fra egne forhold og ønsker...

TO ELEVFORLØB

DIT 9.5 - FORLØB ER AFTALT SÅLEDES:

STED:	_____
ADRESSE:	_____
TLK:	_____
KONTAKTPERSON:	_____
DU MØDER I DAG _____ DAG DEN _____ KL. _____	
PERIODE FRA _____ TIL _____	
DET ER AFTALT:	_____

HUSK!

- med dig til skole på arbejde

- med dig der så godt som muligt passer til arbejdet

- med dig der forbereder sig på grund af sygdom

- med dig der er på arbejde på grund af sygdom

- med dig der er på arbejde på grund af sygdom

Det ønskes på forhånd tillykke

Med venlig hilsen

Til 9.5-vejeren

§ 9, stk. 5, - FORLØB

Vi takker Dem for Deres venlige tilsagn om at tage redningsarbejde i et § 9, stk. 5, - forløb i det anførte udsagn:

Elevens navn:	_____	TLK: _____
Adresse:	_____	
Periode:	_____	
Skolens kontaktperson:	_____	
Skole:	_____	
Aftaler:	_____	

1. - Skolet for 9.5 - forløbet er udvalgt i samarbejde med eleven.
2. - Tilmøder med et 9.5 - forløb er af kombineret kørt og påtalt, så eleven kan udbygge inddragelsen for at lære.
3. - Blevet er udført, så det ansvar- og ulykkesforsikring.
4. - Det foreslås, at de til er over de gældende regler for udsættelse i arbejde overholdes.
5. - Skal le der under 9.5 - forløbet også i tvivlsituationer, og De velkomne til at gøre henvendelse til samarbejdet.
6. - Skal le der regelmæssig kontakt til dem.

Med venlig hilsen

Til 9.5 - værten

EVALUERING

Elevens navn: _____

Turid 11 med 9.5 fagløst (udfyldes af skolen): _____

1. Elevens interesse: _____

2. Elevens udbytte: _____

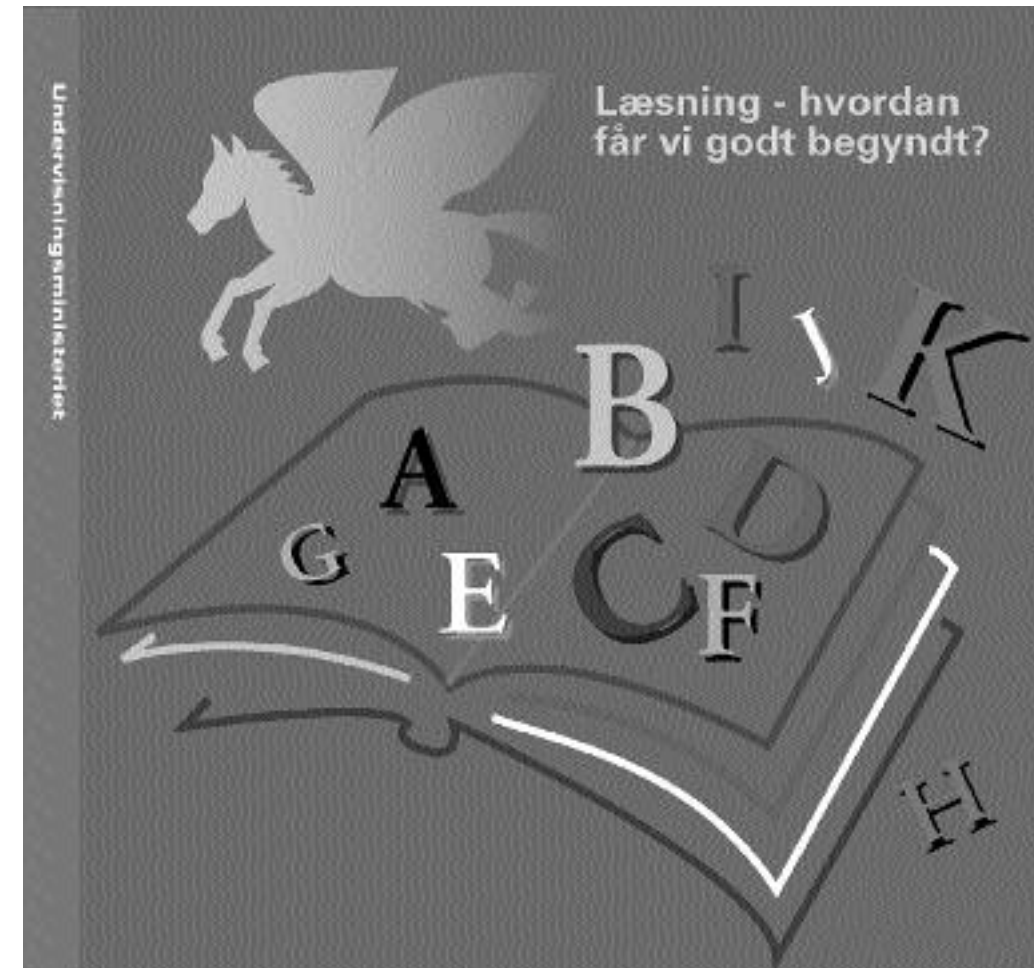
3. Gode råd til eleven:
- særlig godt _____
- for være opmærksom på _____

4. Gode råd til skolen: _____

5. Andre bemærkninger: _____

Dato: _____

Navn: _____

Bestilles (UVM 5-172) hos Undervisningsministeriets forlag, Frederiksholms Kanal 25 F, 1220 København K
Tlf. 3392 5220 - fax: 3392 5567 eller hos en boghandler

.I serien TEMAHÆFTER er hermed udsendt:

- 1. Om grundlæggende kundskaber (1986)**
- 2. Praktisk-musiske fag i samordnet indskoling (1987)**
- 3. Natur og teknik (1988)**
- 4. Om mobning (1989)**
- 5. Fortællingen i skolen (1989)**
- 6. Børn og udtryk (1991)**
- 7. Pædagogisk skoleledelse (1992)**
- 8. Arkitektur og design (1993)**
- 9. Projekt opgaven 1993/94 (1994)**
- 10. Læsning - hvordan får vi godt begyndt? (1995)**
- 11. Undervisning af elever med synshandicap (1995)**
- 12. Undervisning af elever med tale-/sprogvanskeligheder (1995)**
- 13. Særligt tilrettelagte undervisningsforløb for 8.-10. klasse (1995)**

De ældste temahæfter kan stadigvæk være af interesse.
Så længe oplag haves kan de købes gennem:

Undervisningsministeriets forlag,
Frederiksholms Kanal 25 F, 1220 København K.
Tlf.: 3392 5220
eller hos en boghandler.

